

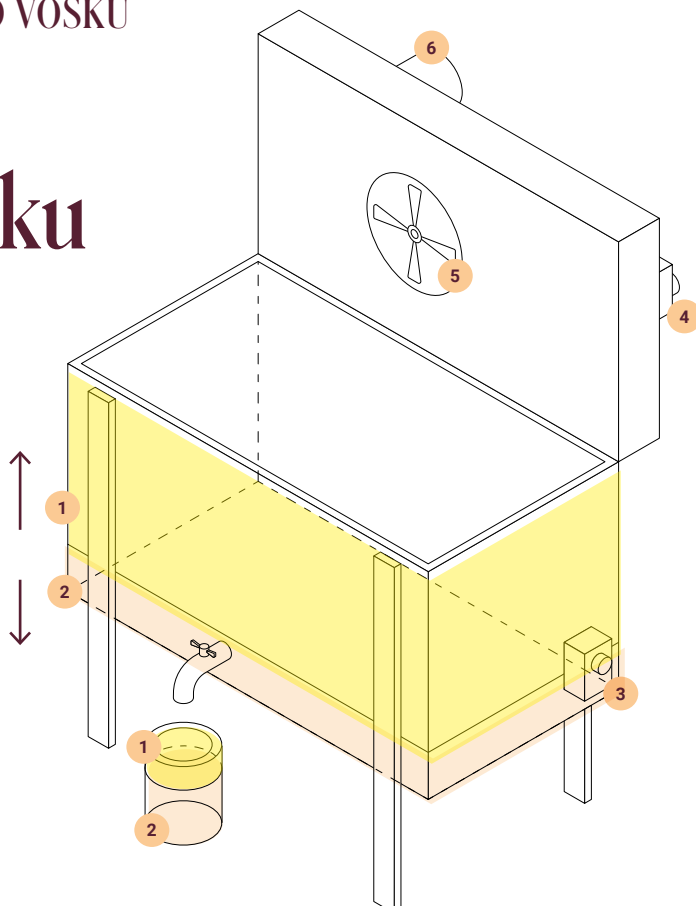

4 · UZATVORENÝ KOLOBEH VČELIEHO VOSKU

4·1

Výroba a zber vosku

- 1 ŽLTÝ VOSK
- 2 MED
- 3 40 °C
- 4 65 °C
- 5 VENTILÁTOR
- 6 MOTOR 0,045 KW/1350 RPM

Voskové pláсты sú integrálnou súčasťou včelstva. Preto je (*nielen v ekologickom včelárni*) nevyhnutné dbať na to, aby včelstvá mali len kvalitný, v ideálnom prípade svoj vlastný vosk bez akýchkoľvek cudzích prímiesí. V tejto časti si vysvetlíme spôsob získavania vosku z odviečkovancov a jeho ďalej spracovanie.

DÔVODY VLASTNÉHO KOLOBEHU VOSKU

① Úprava včelieho vosku alebo jeho čiastočná náhrada parafínom, ale aj inými produktmi je spôsob falšovania za účelom vylepšenia ekonomiky.

Pre praktického včelára je na začiatku práce s takýmto voskom veľmi ťažké rozoznať (*často krát sofistikovaný tovar*) od pravého včelieho vosku, hlavne keď má lákavú farbu.

② Staré dielo môže byť infikované baktériami a vírusmi, ale aj rezíduami liečiv.

③ Syntetické akaricidy ako sú *fluvalinát*, *flumetrin*, *amitraz*, *koumafos* a *cymiazol* môžu zanechávať rezíduá vo vosku. K tomuto faktoru prispieva aj skutočnosť, že sú tu tlaky od veľkých farmaceutických spoločností zvyšovať dávky v jednotlivých liečivách, čo môže uzatvoriť bludný kruh rezíduí vo vosku.

Najmenej zaťaženým voskom z hľadiska rezíduí pesticídov v okolí stanovišťa a infikovaním chorobami je vosk z odviečkovancov a tento sa pri šetrnom získaní a spracovaní dá vytvoriť do kvalitnej a bezpečnej suroviny na výrobu medzistienok.

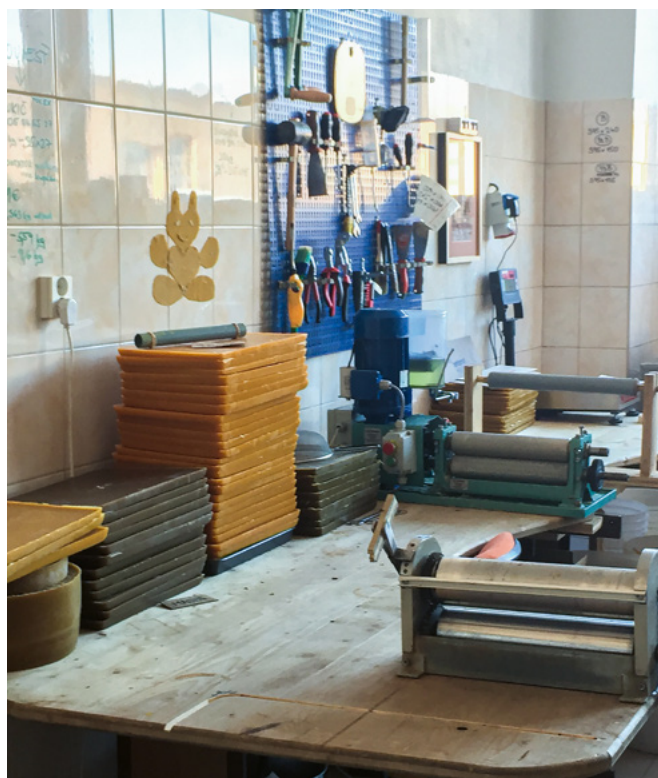

Na obrázku hore je princíp zariadenia na získavanie vosku z odviečkovancov, ktorý oddeľuje vosk od medu za jeho minimálneho prehriatia a poškodenia. Ťažší med je na dne, kde je riadená teplota cca 40 °C a je chránený ľahším voskom plávajúcim na povrchu pri teplote nad 65 °C. Takto získaný vosk je svetlo žltý bez znakov prímiesí a prehria

4·2

Výroba vlastných medzistienok

Nielen pri ekologickom chove včiel je nevyhnutné dbať na kvalitu vosku. V tejto časti sa zameriame na spôsoby samovýroby medzistienok pre záujmových aj komerčných včelárov.

Tento spôsob je vhodný pre včelára so stabilným počtom včelstiev tak, aby mohol využiť výhody uzavretého cyklu včelieho vosku. Takýto vosk je najjednoduchšie získať z odviečkovancov a následne má včelár dve možnosti.

MOŽNOSTI SPRACOVANIA VOSKU

- ① Spracovanie u dôveryhodného spracovateľa vosku, kde je záruka, že vyrobené medzistienky sú len z jeho vosku
- ② Vlastná výroba medzistienok odlievaním do silikónovej formy (*obr. vľavo hore*) alebo valcovaním, najprv na hladkých valcoch a potom na perforovaných (*obr. vpravo hore*). Takto získané medzistienky sú hrubšie, ale pružnejšie ako štandardným kontinuálnym liatím.

Obidva spôsoby vyžadujú **šetrné zaobchádzanie** s voskom z hľadiska optimálnej teploty max. 70°C a nádob z ušľachtilej ocele alebo plastu. Pri druhom spôsobe, ak spracúvame aj susedov vosk, je potrebné ho aj sterilizovať pred spórmi moru včelieho plodu. Ohriatie má byť na cca 107 °C po dobu 60 minút, alebo 150°C po dobu 5 až 10 minút.

Štandardná veľkosť robotníčích buniek je 5,4 mm. Úvahy o zamedzení rozvoja klieštika pri menších bunkách napr. 5,1 či 4,9 mm sa doteraz nepotvrdili.